

עורכים מקצועיים: יעקב גולדמן, עו"ד. גלעד ברון, עו"ד.
מנהל מערכת: אורי גולדמן, עו"ד.

גיליון 513 יום ה' 29 באוקטובר 2009

השבוע בגיליון

הבהרות בענין נאמנויות וארכה עד ה- 31.12.09 // הצעת חוק מיסוי מקרקעין - תיקון מס' 66.

גמלת פשיטת רגל בגין משכורת ופיצויים – האם ניתן לבחור?

עליון שבח – ניכוי הוצאות שכ"ט עורך דין לצורך חישוב מס שבח // מ"ה – הפקדת ערובה לתשלום הוצאות.

שלילת חיסיון על מידע שהתקבל בהליך גילוי מרצון.

חשוד קיזז פיקטיביות ב- 15 מיליון ₪ // "מים עכורים"... יימתקו // לשכת רוה"ח נגד עיריית ת"א // עדכון: חיזוק למאבק האופנועים // עו"ד חיצוניים למשרדי הממשלה.

עדכונים מהשטח

תאור

פסיקה

פסיקה פלילית

מחוץ לחוק

עדכונים מהשטח

הבהרות בענין נאמנויות וארכה עד ה- 31.12.09

שליחות, שינוי במתווה המס להכנסות עבר בנאמנויות והבהרה בענין תרגום עסקאות לשערי חליפין.

◆ כפי שעולה מתוך המכתב המצורף ולאור האפשרויות הכלולות בו, החליט מנהל רשות המסים, **מר יהודה נסרדישי**, לפנים משורת הדין, ליתן ארכה נוספת להגשת הדיווחים השונים הנוגעים לנאמנויות, לרבות הדוחות השנתיים וכן, להגשת הבקשות להחלת הסכם מס במתווה שפורסם לגבי נאמנויות שהוקמו לפני 1.1.2006. לאור זאת, **נקבע ה-31.12.2009 כמועד האחרון** להגשת כל הדיווחים הקשורים לנאמנויות והבקשות להסדרי המעבר וכן המועד להגשת דוח שנתי לשנות המס 2006-2008, לחייב בהגשתו בשל הוספת פרק הנאמנויות ובשל כך בלבד.

◆ עפ"י הודעת רשות המסים [מיום 26.10.09](#), העבירה רשות המסים **מכתב שהופץ לפקדי השומה הכולל הבהרות שונות בענין נאמנויות**. המכתב שהופץ ע"י עו"ד (רו"ח) **משה מזרחי**, יועץ משפטי לרשות המסים נכתב לאור פניות שונות מנאמנים ומייצגים הקשורים לנאמנויות. פניות אלה הינן בנושאים שונים הדורשים הבהרות מיידיות של רשות המסים. עפ"י האמור במכתב, ההבהרות שפורטו במכתב נקבעו בעקבות בחינה מקצועית ומשפטית של הנושאים ברשות המסים ולאחר דיונים שנערכו בענין עם עורכי דין ורואי חשבון העוסקים בתחום.

במכתב מפורטת עמדת רשות המסים ביחס לנושאים שהועלו, כגון: דיווחי נהנים בנאמנויות לשנות המס 2002-2005, אי תחולת פרק הנאמנויות במקרה של

הצעת חוק מיסוי מקרקעין - תיקון מס' 66

לפני תום תקופת כהונתה, הוארכו התקנות אוטומטית עד ליום 23.5.09 - זאת, מכוח סעיף 38 לחוק יסוד: הכנסת המאריך תוקפם של חיקוקים אשר מועד פקיעת תוקפם חל במועד כלשהו בתקופה שבין היום שבו רואים את הכנסת כאילו החליטה להתפזר, לבין תום שלושת החודשים הראשונים לכהונת הכנסת הנבחרת.

◆ בהצעת החוק מוצע להאריך את תקופת תוקפן של הוראות פרק חמישי 3 **לחוק עד-31.12.09** ובכך לאפשר להמשיך ולבחון את השלכות יישומן של הוראות הפרק במהלך שנת 2009.

עפ"י הצעת החוק, לצורך הרציפות, מועד תחילת התיקון יהיה ב- 24.5.09, שהוא המועד שבו תמה התקופה הקובעת כהגדרתה בסעי' 49א(א) לחוק.

◆ ביום 14.10.09 פורסמה ברשומות הצעת חוק הממשלה מס' 457, **הצעת חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון מס' 66), התש"ע-2009**. עפ"י הצעת החוק,

◆ תיקון 50 לחוק מיסוי מקרקעין (להלן: "החוק") קבע, בין היתר, כהוראת שעה הוראות לענין הקלות במס לגבי פעולות מסוימות במקרקעין: הקלות מס לגבי מכירת אופציות במקרקעין (פרק חמישי 2 לחוק), לגבי פעולות של חילוף זכויות במקרקעין שהם מבנה עסקי או קרקע חקלאית (פרק חמישי 3) ולגבי פעולות במתחמי פינני בינוי (פרק חמישי 4).

◆ תיקון 55 האריך את הוראת השעה הנ"ל עד ליום 31.12.06, לאחר מכן תיקון 58 לחוק האריך חלק מהוראת השעה עד ליום 31.12.08.

לאחר מכן, בעקבות התפזרותה של הכנסת ה-17

גמלת פשיטת רגל בגין משכורת ופיצויים – האם ניתן לבחור? גיל רוזנשטוק, רו"ח (משפטן), שיף הזנפרץ ושות' רואי חשבון יצחק פוגל, עו"ד (רו"ח), MBA, LLM, שיף הזנפרץ ושות' רואי חשבון

הסעיף, על אף שסכום החוב התיאורטי שמגיע לעובד עולה על התקרה. במקרה זה, **סכום התביעה לגמלה כפי שהוגשה לביטוח לאומי** בשל חוב שכר עבודה ופיצויי פיטורים אינו עולה על התקרה, ולפיכך **הגמלה תיחוס לפי המרכיבים שנתבע לתשלום בפועל**.

איך להגיש את התביעה – דוגמאות מעשיות

על העובד או עורך דינו לערוך חישוב מפורט של סכום החוב המגיע לו בגין שכר עבודה ופיצויי פיטורים, ולהגיש את התביעה לגמלה באופן מושכל כמפורט להלן, בהנחה שתקרת הגמלה הינה 95 אלפי ש"ח:

כדאי לתבוע גמלה בגין		חוב בפועל בגין		
פיצויי פיטורים	שכר עבודה	פיצויי פיטורים	שכר עבודה	
אלפי ש"ח				
40	40	40	40	מצב 1
80	15	80	80	מצב 2
100	-	100	100	מצב 3

מצב 1 - סך החוב הכולל המגיע לעובד בגין שכר עבודה ופיצויי פיטורים אינו עולה על סכום התקרה. במקרה זה כדאי לתבוע את החוב כולו, כך שחלקו ייוחס לשכר עבודה החייב במס וחלקו ייוחס לפיצויי פיטורים הפטורים ממס.

מצב 2 - החוב המגיע לעובד בגין פיצויי פיטורים נמוך מסכום התקרה, אולם סך החוב בגין שכר עבודה ופיצויי פיטורים עולה על התקרה. במקרה זה כדאי לתבוע את כל החוב בגין פיצויי פיטורים הפטורים ממס, ובנוסף כדאי לתבוע חלק משכר עבודה החייב במס, באופן שבו הסך הכולל של התביעה יהיה שווה לתקרה. כך, העובד ייחנה מפטור ממס בשל כל פיצויי הפיטורים שקיבל, וכהשלמה לתקרת הגמלה, יקבל העובד סכום נוסף חייב במס בגין שכר עבודה (15 אלפי ש"ח).

עובד שיגיש את התביעה לפי הסכום הכולל המגיע לו בגין שכר עבודה ופיצויי פיטורים (160 אלפי ש"ח), יתחייב במס בגין חלק התביעה המיוחס לשכר עבודה, שכן הוראות הסעיף קובעות, שיש לייחס את הגמלה תחילה לחוב שכר העבודה. עובד זה יוכל ליהנות מפטור ממס בשל פיצויי פיטורים רק בגובה ההשלמה לתקרת הגמלה (15 אלפי ש"ח).

מצב 3 - החוב המגיע לעובד בגין כל אחד מהרכיבים בנפרד – שכר עבודה ופיצויי פיטורים – גבוה מסכום התקרה. במקרה זה, טוב יעשה העובד אם יתבע רק את החוב בגין פיצויי פיטורים הפטורים ממס, ולא יתבע כלל את שכר העבודה. כך, כל הגמלה תיחוס לרכיב שנתבע בפועל, ותהיה פטורה ממס. עובד שיגיש את התביעה לפי הסכום הכולל המגיע לו, יאלץ לוותר על הפטור, ואין לו להלין אלא על עצמו.

ביולי 2009 אושרה במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית העלאה בשיעור 30% של התקרה הקבועה בחוק הביטוח הלאומי, לעניין הגמלה לה זכאי עובד בגין פשיטת רגל או פירוק של מעבידו. לאחר התיקון, הגמלה שתשולם לעובד תהיה חוב שכר העבודה ופיצויי הפיטורים שמעבידו חייב לו, או 95 אלפי ש"ח, לפי הנמוך.

פעמים רבות, מעביד שפושט רגל נותר חייב לעובדו סכומים ניכרים בגין שכר עבודה, פדיון ימי חופשה ופיצויי פיטורים. החוב בגין שכר העבודה עשוי לנבוע לא רק מחודש העבודה האחרון, אלא אף מחודשי עבודה קודמים, בהם הסכים העובד לדחות את מועד התשלום של שכרו, בתקווה לשיפור המצב.

כידוע, קיים פטור ממס בשל פיצויי פיטורים שקיבל עובד עד לתקרה מסוימת. נשאלת השאלה, מה דין עובד המקבל גמלה מהבטוח הלאומי, הכוללת חוב המעביד בגין שכר עבודה וכן בגין פיצויי פיטורים – **האם יש לייחס את סכום הגמלה תחילה לשכר עבודה או שמא לפיצויי פיטורים? ואולי רשאי העובד לייחס את סכום הגמלה למרכיבים השונים לפי בחירתו**, באופן שימזער את תשלומי המס?

ייחוס הגמלה למרכיביה

סעיף 187(א) לחוק הביטוח הלאומי קובע: "עלה חוב שכר עבודה ופיצויי פיטורים של מעביד לעובדו הזכאי לגמלה לפי פרק זה על הסכום המרבי האמור בסעיף 183, תיזקף תחילה הגמלה המגיעה לו לחוב שכר העבודה, ואחריו - לחוב פיצויי פיטורים".

ניקח לדוגמה עובד, שנקלע לפשיטת רגל של מעבידו, ונצברו לזכותו 80 אלפי ש"ח בגין פיצויי פיטורים, וכן 100 אלפי ש"ח נוספים בגין שכר עבודה, לרבות שעות נוספות ופדיון חופשה. ברם, העובד נאלץ להסתפק בגמלה בסך 95 אלפי ש"ח בלבד, בהתאם לתקרה. **כיצד יש לייחס לצרכי מס את סכום הגמלה למרכיביה?**

לכאורה, מלשון החוק עולה, כי יש לייחס את הגמלה תחילה לשכר עבודה, באופן שבו כל הגמלה תהיה חייבת במס, והעובד לא יוכל ליהנות מהפטור ממס המוענק לפיצויי פיטורים.

אנחנו סבורים כי יש לאמץ פרשנות מקלה, ולפרש את הדיבור "עלה חוב שכר עבודה ופיצויי פיטורים של מעביד לעובדו", באופן שבו **עסקינן בחוב כפי שנתבע בפועל מהביטוח הלאומי**, ולא בחוב התיאורטי שהיה חייב המעביד לעובדו, אילו לא נעשה חדל פירעון.

לטעמנו, המחוקק היה ער למצב שבו העובד מעוניין שהגמלה תיחוס דווקא לשכר עבודה, כגון כאשר העובד אינו מגיע לסף המס בשל נקודות זיכוי, ניכויים ופטורים. במקרה זה, קבלת הגמלה תובא בחשבון לעניין גמלאות נוספות שהעובד יהיה זכאי להן מהביטוח הלאומי, כגון דמי אבטלה.

אולם, כאשר מלכתחילה התביעה לגמלה הוגשה בסכום שאינו גבוה מהתקרה, אין להזדקק להוראת

ניכוי הוצאות שכ"ט עורך דין לצורך חישוב מס שבח ע"א 8763/06 מרדכי גבריאל ואח' נ' מנהל מס שבח מקרקעין ירושלים

המסגרת הנורמטיבית לעניין הוצאות המותרות בניכוי כאמור. רשימת סוגי הוצאות המנויות בס' 39 איננה רשימה סגורה. בתיקון מס' 55 ראה המחוקק להבהיר סוגיה זו ותיקון זה, יש בו כדי לסייע בפרשנותם.

מהשוואת נוסחו של ס' 139(1) לחוק עם נוסחו של ס' 39(7) עולה, כי בעוד שס' 39(7) מתיר בניכוי הוצאה פרטנית ומסוימת "שכר טרחת עורך דין ששילם המוכר בקשר לרכישת הזכות במקרקעין ולמכירתה", ס' 139(1) כולל הוראה כללית המתירה בניכוי "כל ההוצאות שהוציא המוכר... לשם השבתם של המקרקעין שהזכות בהם נמכרת".

ביהמ"ש קיבל את טענת המערערים לעניין הוראות אלה, כי האחת אינה מוציאה את רעותה וכי בנוסף לשכר הטרחה המותר בניכוי על פי ס' 39(7), יש להתיר לנישום לנכות מתוקף ס' 139(1), גם שכר טרחה ששולם בגין פעולות שנעשו לשם השבת המקרקעין, וזאת אף אם אינן בקשר לרכישת הזכות במקרקעין ולמכירתה.

השאלה הנוספת העולה בערעור זה, היא לעניין סמכותו של מנהל מס שבח שלא להכיר בהוצאות, ככל שהוא סבור ששיעורן חריג ואינו עומד במבחן הסבירות.

ביהמ"ש קבע, כי על נישום במס שבח מוטל הנטל להוכיח כי ההוצאה מותרת בניכוי. מקום שבו מבקש הנישום לנכות כהוצאה סכומים החורגים מן המקובל, יהא הנטל הרובץ על כתפיו כבד יותר. אכן, מקום שבו מדובר בהוצאה שאיננה כלכלית ואיננה סבירה, מטבע הדברים, יקשה על הנישום לשכנע את המשיב כי מדובר בהוצאה אמיתית המותרת כולה בניכוי.

ביהמ"ש קבע, כי אם אמנם הוכח ברמת השכנוע הנדרשת, כי הנישום הוציא בפועל הוצאות לצורך השבת המקרקעין שהזכות בהם נמכרת, יש להביא הוצאות אלה בחשבון גם אם נראה בדיעבד, כי מדובר בהוצאות חריגות אשר מבחינת ההיגיון הכלכלי אינן סבירות. כמו כן נקבע, כי כאשר נישום הרים את הנטל והוכיח ברמה נדרשת כי הוציא בפועל הוצאות המותרות בניכוי למטרות המפורטות בסעיפים 139(1) ו- 39(7) לחוק, אין למשיב שיקול דעת למנוע את ניכויים המלא של הסכומים ששילם הנישום כאמור, גם אם מדובר בהוצאה חריגה, אשר מבחינה כלכלית ובאמות מידה אובייקטיביות, איננה סבירה.

ביהמ"ש החליט להחזיר את הדיון לוועדה, על מנת שתבחן את רכיבי ההוצאות שלהם טענו המערערים בהתאם לעקרונות שהותוו בפסק הדין.

התוצאה:

הערעור התקבל לעניין סוגיית ההוצאות המותרות בניכוי.

ניתן ביום: 22.10.2009.

ב"כ המערערים: עו"ד ג' וינברג; א' בובליל לוי.

ב"כ המשיב: עו"ד י' הירשברג.

המערערים, תושבי חוץ, בעלים של מקרקעין בירושלים, התקשרו בעסקת קומבינציה עם חברה קבלנית. בהתבסס על נתונים שהעבירו הצדדים ולאחר הליכי השגה וערר שהתקיימו בעניין, קבע המשיב, כי "שווי המכירה" המתייחס לחלקם של המערערים בעסקת הקומבינציה לצורך קביעת מס השבח הינו סך של 1,836,233 ₪.

בהמשך, הוציא המשיב לכל אחד מהמערערים שומת מס שבח בהתאם לחלקו, עליה השיגו המערערים. המשיב החליט בהשגות והכיר, על פי הסמכות המסורה לו בס' 87 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), תשכ"ג 1963 (להלן: "החוק"), בין היתר, בניכוי הוצאות שהוציאו המערערים בגין שכר טרחת עורך דין, בגובה 2% משווי חלקם של המערערים בעסקת הקומבינציה.

לאחר מספר השגות של המערערים, לעניין שיעור אחוז הניכוי שיוכר, העלה המשיב את השיעור ל-6.5% ולאחר מכן ל-8%. ועדת הערר הגדילה אף היא את הסכום המותר בניכוי בכ-2% נוספים והעמידה אותו על שיעור של 10%.

יצוין, כי המערערים ביקשו להכיר בסכום שהוציאו בפועל לטענתם (950,469 ₪) כשכר טרחת עורר דין עבור הטיפול בנכס לאורך שנים, סכום המגיע לכדי כ-55% משווי חלקם בעסקת הקומבינציה ואשר לטענת המשיב אינו מקובל ואינו סביר.

לטענת המשיב, שכר טרחת עורך דין שניכוי מותר על פי ס' 39(7) לחוק, צריך שיהא בעד פעולות משפטיות "שמקובל שיעורך דין עושה אותן בתור שכאלה, בתפקידו ובעיסוקו כעורך דין", וכי אף שאין בסעיף הנ"ל הגבלה לעניין הסכום המותר בניכוי כאמור, כפוף סכום זה וכך גם ההוצאות האחרות המותרות בניכוי על פי הסעיף, למבחן הסבירות.

לטענת המערערים, יש להתיר להם לנכות את כל הסכומים ששילמו בפועל כשכר טרחת עורך דין עבור הטיפול ברכישה, במכירה ובהשבתה של המקרקעין. המערערים טענו, כי משהוכיחו את הוצאותיהם המשפטיות, ואת הקשרן להשבת הנכס, טעו המשיב וועדת הערר בהחילם את מבחן "סבירות ההוצאות" ובקובעם את הסכום המותר בניכוי כנגזרת משווי חלקם בעסקת הקומבינציה. עוד טענו המערערים, כי על פי הוראות ס' 139(1) לחוק, אין זה משנה אם הוצאו ההוצאות על ידי הנישום עצמו או על ידי עורכי דינו כשלוחיו לעניין זה, ובלבד שהוצאו במטרה להשביח המקרקעין.

בית המשפט העליון – כב' השופט א' רובינשטיין, כב' השופטת א' חיות, כב' השופט י' אלון:

התכלית שביסוד ההוראות המאפשרות את ניכוי של ההוצאות כאמור, הינה מיסוי "הרווח הכלכלי האמיתי" שנצמח לבעל המקרקעין עקב עליית ערכם. בהתאם לתכלית זו יש לפרש את ההוראות הנוגעות לניכוי ההוצאות המפורטות בס' 39 לחוק, בו נקבעה

הפקדת ערובה לתשלום הוצאות בש"א 11912/09 פקיד שומה רחובות נ' ס.י.ל מזון בע"מ

המשיב, הרי שניהול הערעור על פניו, נופל במסגרת סעיף 11 לחוק החברות. על כן זכותה של החברה לפנות לערכאות לשם בירור נכונות השומה, היא בעלת משקל רב. משקל העשוי להטות את כף המאזנים באופן שתתאפשר לה זכות הגישה לערכאות ותגבר על זכות המשיב להבטחת הוצאותיו" (שווארמה שלנו).

ועם זאת:

◆ "כאשר החברה ריקה מנכסים היא חברת מעטים, אינה פעילה עיסקית, אין נושים מלבד המשיב, כאשר מי שעומד למעשה מאחורי ההליך הם בעלי מניותיה או בעלי השליטה בה, כאשר ברור ברמת ודאות גבוהה, כי אם ידחה הערעור בחלקו, או כולו, לא ניתן יהיה לגבות את חוב המס, לא כל שכן את הוצאות המשפט ככל שייפסקו, דומה, כי במקרה זה יש מקום לדרוש מהחברה ליתן ערובה להבטחת תשלום הוצאות המשיב" (שם בהמשך).

◆ יש להבחין, איפוא בין מקום בו זכותה של חברה בע"מ להעמיד למבחן את שיקול דעתו של המבקש שעה שקבע את שומתה, ובין מקום בו יש לראות בהתנהלותה משום עמידה על זכות שלא בתום לב, אשר נוסף על כך אינה נופלת במסגרת סעיף 11 לחוק החברות, תשנ"ט-1999. הבחנה זו אין לערוך אך ורק על רקע קיומם או העדרם של נושים נוספים, אלא, בין היתר, גם לאור הנסיבות בהן נקלעה החברה למצבה הכלכלי הקשה עם זאת, יש ממש בטענתה של המשיבה בקשר עם השיהוי בהגשת הבקשה להפקדת ערובה, מקום בו לא נתגלו למבקש כל עובדות חדשות בקשר למצבה הכלכלי.

בנסיבות אלו, איזון נכון בקביעה, כי המבקשת תפקיד ערבות צד שלישי, בעל יכולת, להבטחת הוצאות המשיב בסך 40,000 ₪. על המערערת להפקיד ערבות כאמור בתוך 30 יום, שאם לא כן ימחק הערעור. בשל השיהוי בהגשת הבקשה אין לעשות צו להוצאות.

תוצאה:

◆ הבקשה התקבלה.

ניתן ביום 20.10.09

ב"כ המבקש: א.סמרה, עו"ד.

ב"כ המשיבה: א.דולב, עו"ד.

◆ ביום 14.1.04 הגישה המשיבה הודעת ערעור על צו שהוצא לה ע"י המבקש לשנות המס 1997-2001. החל משנת המס 2003 המשיבה אינה פעילה, אין ברשותה נכסים מלבד משאית משא בודדה, והיא אינה מנהלת כל פעילות עסקית. בנסיבות אלה מבקש פקיד השומה כי בימ"ש יורה למשיבה על הפקדת ערובה לתשלום הוצאותיו בהליך זה, ככל ויפסקו לטובתו.

◆ **לטענת המשיבה**, מפאת "השיהוי הרב והתמוה" בהגשת הבקשה, כ-5 שנים מתחילת ההליכים בערעור זה, דינה להידחות. המשיבה הדגישה, כי כבר בנימוקי השומה טען המבקש, כי המשיבה הפסיקה פעילותה ו"הגשת הבקשה כעת, ערב דיון ההוכחות, לאחר שבפני בית המשפט נפרשה היריעה בתצהירי עדות ראשית מפורטים של המשיבה", אינה אלא ניסיון לחסום בירור הערעור. לגופם של דברים סבורה המשיבה, כי היענות לבקשה פירושה קיפוח זכויותיה של המערערת, כפי שכבר נקבע בפרשת שווארמה שלנו (בש"א 15811/08 רשת המסעדות שווארמה שלנו בע"מ נ' פקיד שומה חולון, מיסים כב/6 (דצמבר 2008) ה-26, עמ' 200).

◆ **לטענת המבקש**, אין מקום לטענת השיהוי הואיל ובהוראות הדין, אין הגבלה למועד הגשת בקשה להפקדת ערובה וכי חלוף הזמן רק מהווה חיוק לטענתו בדבר הפסקת פעילותה של המשיבה. עוד טען המבקש, כי יישומה של הלכת שווארמה שלנו במקרה הנדון יוביל לחיובה של המשיבה בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות ניהול ההליך.

בימ"ש מחוזי ת"א - כב' הש' מ.אלטוביה

◆ כפי שנקבע בעניין שווארמה שלנו אין הדברים האמורים בבחינת סוף פסוק ועל הסוגיה הנדונה חולשת תקנה 519 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 וההלכות שבפסיקה בקשר עימה. משכך, ברגיל "במסגרת השיקולים המנחים להפעלת שיקול-דעתו של בית-המשפט בהטלת ערובת הוצאות, פועל, בראש ובראשונה, השיקול, כי אמצעי זה יופעל לעתים נדירות ובנסיבות חריגות בלבד" (רע"א 2808/00 סופרסל בע"מ נ' אורי יניב, פ"ד (2) 845 (2000)). וממילא:

◆ "כאשר מדובר בחברה שחדלה מלפעול ואינה מנהלת כל פעילות עיסקית ולה נושים נוספים על

שליחת חיסיון על מידע שהתקבל בהליך גילוי מרצון
פ' 5306/08 מ"י נ' דורון ואח' בבימ"ש השלום בת"א

בין השניים, ובראשם – העובדה שהבקשה שם הושתתה על חוק חופש המידע, והגורם שנדרש לגלות את המידע הינו רשות המסים, ולא אדם פרטי. עם זאת, קיימים קווי דמיון מסוימים ההופכים את ההשוואה לרלוונטית. אכן, חשיפת המידע תהווה פגיעה בפרטיותם של אלה הפונים בהליך זה, ואין מחלוקת, כי המידע הנ"ל הינו "אודות ענייניו הפרטיים של אדם ועל מצבו הכלכלי". יחד עם זאת, המדובר באנשים שעברו עבירות, וזהו תנאי בסיסי להשתתפות של נישום בהליך זה. כפי שנספק בהלכת הכופר, עבירות המס טומנות בחובן פגיעה קשה בקופה הציבורית, ובעבירות העומדות בסתירה לעקרונות יסוד חברתיים של שוויון ונשיאה משותפת בנטל. יש לרכך את ההתייחסות בהיבט הזה לנישומים הפונים להליך של "גילוי מרצון", לעומת נישומים שעניינם הסתיים בכופר, שכן בגילוי מרצון עסקינן באנשים שאמנם עברו עבירות, אך לא נתפסו על ידי הרשויות, אלא בחרו "לחזור בתשובה" ולתקן את דיווחיהם, מיוזמתם. למרות זאת, נראה שהמשקל שיש לייחס בנסיבות לפגיעה בפרטיותם של חברי הקיבוץ, ובאיזון מול זכות הנאשמים לקבל מידע שעשוי להיות רלוונטי להגנתם, אינו משקל מכריע. החיסיון שנקבע בפקודת מס הכנסה נקבע לטובת הנישום והמדינה כאחד הוא נקבע לטובת הנישום, כדי להניע את זה למלא את חובתו, ולגלות את הכנסתו לפקיד השומה ללא חשש שהידעה תגיע לכל מקום אחר, לטובת המדינה, בכך שזהו אחד האמצעים להגיע לגביית מס אמת. יש להניח כי אחד השיקולים המניעים נישום לפנות להליך של "גילוי מרצון" הוא הרצון להימנע מחשיפה, שעשויה להיות תוצאה בלתי נמנעת של אישום בעבירה פלילית, אם ייתפס בידי רשויות המס. עם זאת, אף אם לא תתפוסנה אותו רשויות המס, על כל משמעויותיו של הליך כזה. אף אם ייקבע שהליכי "גילוי מרצון" אינם חסויים, לא תהיה הפגיעה במוסד "גילוי מרצון" משמעותית, נוכח היתרונות הברורים שקיימים למוסד זה עבור הנישום, אף אם ניטול ממנו את יתרון האנונימיות.

באשר לסוגיות הרלוונטיות, קובע בית המשפט, כי כאשר בהליך פלילי עסקינן, אין לשופט היכולת לבחון עד תום את שאלת הרלוונטיות של מידע מסוים לנאשם, אך נראה שהמידע עשוי לסייע לנאשמים בביסוס חלק מטענות ההגנה שלהם.

התוצאה:

העד ימסור את עדותו באשר להליך "גילוי מרצון" ומי מחברי הקיבוץ השתתף בו.

ניתן ביום: 21.10.09

ב"כ הנאשמים: עוה"ד רוזנברג ואור.

ב"כ המאשימה: עוה"ד פנחס וגולומב.

העובדות: במסגרת הליך פלילי שמתנהל, בין היתר, כנגד גזבר קיבוץ שפיים לשעבר, העיד הגזבר הנוכחי כעד מטעם התביעה. במסגרת חקירתו הנגדית, מבקש הנאשם מהעד לפרט מי הם אותם חברי קיבוץ אשר ביצעו הליך של "גילוי מרצון", וכן פרטים על תוצאות ההליך. "גילוי מרצון" נעשה, כך על פי הגזבר הנוכחי, לאור חששם של חברי קיבוץ, כי הנאשם ינסה לאיים עליהם לבל יחשפו את מעשיו, בכך שיעשה שימוש בעובדה שחברי קיבוץ עברו עבירות בתחום המיסוי.

לטענת הנאשמים, מערכת ההסתרה שהתנהלה על ידי מז' הקיבוץ והעלמות המס, נעשתה גם על ידי חברי קיבוץ רבים, ורק כאשר אלה החליטו לפנות בהליך של "גילוי מרצון", החליטו "להפיל את התיק" על הנאשמים. משכך, שמותיהם של אותם חברים אשר פנו בהליך זה רלוונטית להגנתם. באשר לטענת החיסיון, החיסיון ניתן על פי נוהל שפורסם על ידי רשות המסים, המקנה חסינות מפני הליך פלילי למגלה המידע, ולו בלבד, אך נאמר בו במפורש, שניתן לעשות שימוש במידע במסגרת הליך אזרחי, ומכאן, שהמידע עצמו אינו חסוי, אלא אך מעניק חיסיון מפני הפללה עצמית.

לטענת המדינה, סוגיית הליך "גילוי מרצון" אינה רלוונטית. סוגיית הליך הגילוי מרצון נובעת מכספים שקיבלו אותם חברי קיבוץ במזומן מבלי שדווחו על כך לרשויות המס, בעוד שהנאשם מואשם בגניבת כספים מתוך חש' נאמנות בדרך של העברות בנקאיות, משיכות מט"ח ושימושים פרטיים בכרטיס האשראי. מדובר בהליך שהינו חסוי על פי פקודת מ"ה ועל פי חוק הגנת הפרטיות, ואין להתיר כל שאלה בעניין זה.

ביהמ"ש השלום בת"א – כב' הש' ברק-נבו:

הליך הגילוי מרצון מעוגן בנוהל שפרסמה רשות המסים. הוא מכוון למי שעבר עבירות ומעוניין לתקן את דיווחיו ולדווח נתוני אמת. הנוהל עצמו אינו מתייחס לשאלת קיומו של חיסיון, למעט סעי' 6 שבו, הקובע, שרשות המסים לא תעשה שימוש במידע שנמסר לה במסגרת הבקשה בהליך פלילי, אך אין מניעה להשתמש במידע בהליך האזרחי. נראה, כי הכוונה לשימוש על ידי רשות המסים עצמה, בהליך אזרחי מטעמה ולא ניתן להסיק מסעי' זה לעניין הנדון. סעיף 234 לפקודה קובע, כי אדם שבחזקתו ידיעה המייחסת להכנסתו של אדם, ומסר מידע זה מבלי שהרשה לעשות כן, עובר עבירה. אך נפסק בהלכה של **התנועה לחופש המידע ואח' נ' מדינת ישראל, (הלכת הכופר)**, כי הכוונה היא לבעל תפקיד ברשות, ולא לכל אדם.

ביהמ"ש עושה אנלוגיה בין גילוי שמות נישומים שפנו בהליך של כופר, לגילוי מידע הקשור להליך הגילוי מרצון. אמנם, קיימים הבדלים בולטים לעין

לשכת רוה"ח נגד עיריית ת"א

לשכת רואי החשבון תובעת מעיריית תל אביב פיצוי כספי של 9 מיליון שקל, בגין סעיף 197 לחוק התכנון והבנייה (ירידת ערך נכסים בעקבות יישום תוכניות בנייה). בתביעה שהוגשה לוועדה המקומית לתכנון ובנייה בתל אביב (על ידי עו"ד צבי שוב), נטען שתוכנית השימור שחלה על הנכס שבו ממוקמת הלשכה ברחוב מונטיפיורי בתל אביב הובילה להוצאה כספית כבדות ולאובדן של זכויות בנייה. עפ"י הפרסומים, שמאי מטעם הלשכה, העריך, כי עקב החלת תוכנית השימור על הבניין נוצר הפסד משמעותי ללשכה, שלא תוכל למכור את הקרקע כשטח לבנייה ולנצל את זכויות הבנייה שאושרו במקום, שכללו מרתפי חניה. היעדר חניה גורם הפסד של 2 דולרים למ"ר בדמי השכירות. כמו כן, תקנות השימור אינן מאפשרות להתקין סורגים בבניין ומגדילות את עלויות הביטוח והשמירה ונגרמו עלויות נוספות.

עדכון: חיזוק למאבק האופונוענים

חיזוק נוסף לעמדתם של האופונוענים כנגד הרפורמה המוצעת בביטוח, אשר נכון לעכשיו מועד תחולתה נקבע ל- 15.11.09, מגיעה הפעם מהערכת **כלכלני חברת דן אנד בודסטרית**. לפי הערכת הכלכלנים, העלאת תעריפי ביטוחי החובה לאופונועים כרוכה בעלות של מיליארד שקלים בממוצע למשק הישראלי מדי שנה. הכלכלנים מסבירים, כי הרפורמה המוצעת של האוצר תגרום לירידה של כ-25% במספר רוכבי הקטנועים והאופונועים, דבר שיביא לסגירה של כ-100 עסקים, ופיטורי מאות עובדים. בנוסף, עלות העמידה בפקקי תנועה בכבישי ישראל נאמדת בכ-8.3 מיליארד שקלים בשנה, והכלכלנים מסבירים כי עליית מחירי הביטוח תגרום לרוכבים רבים לעבור למכונית, מה שיגדיל את עלות העמידה בפקקים בכ-1.5-0.7 מיליארד שקלים בשנה.

עו"ד חיצוניים למשרדי הממשלה

בימים אלה, פורסמה הנחיה יועץ חדשה המסדירה את נושא רכישת שירותים משפטיים מעו"ד חיצוניים ע"י משרדי הממשלה. מטרת ההנחיה להקל על רכישת שירותים משפטיים חיצוניים כדי לשפר ולייעל את עבודת הממשלה. ההנחיה החדשה קובעת, בין השאר, את הטעמים העשויים להצדיק העברת ביצוע עבודה משפטית עבור משרד ממשלתי ליועץ משפטי חיצוני, ואת ההליכים לאישור התקשרות כזו.

חשוד קיזז פיקטיביות ב- 15 מיליון ₪

בית משפט השלום בתל אביב, כב' הש' בני שגיא, שחרר (26.10.09) תחת מגבלות את **מיכאל קורונלי**, בחשד לקיזוז והפצה של חשבוניות מס פיקטיביות בהיקף הנאמד בכ- 15 מיליון ₪. **במשד חקירות מכס ומע"מ תל אביב**, מתנהלת חקירה, נגד מיכאל קורונלי, בעלים ומנהל של חברת "י.צ. בניה ופיתוח בע"מ" העוסקת כביכול בבניה ופיתוח, אספקת עובדים וסחר בפסולת ברזל ללקוחות שונים, תוך שימוש וקיזוז חשבוניות מס פיקטיביות, לשם הקטנת תשלומי המע"מ בהם חייבת החברה. בנוסף, עפ"י החשד, הוציא החשוד במהלך שנת 2008 חשבוניות מס פיקטיביות, לחברות שונות בגין הובלות, אספקת חול ועוד, ללא שביצע כל עסקה. (מ"י 10-09-22673).

"מים עכורים" ... יימתקו

עפ"י הודעת רשות המסים, במהלך החודשים האחרונים, בוצעה חקירה סמויה של זרוע תשתיות **ביחידה למאבק בפשיעה הכלכלית בלהב 433** במשטרה, בשיתוף **מחלקת חקירות מכס ומע"מ באר-שבע**, שעניינה הברחות דלקים מחו"ל לארץ באמצעות כלי שיט. כמו כן, השתתפו בחקירה יחידות משטרה נוספות: **ימ"ר חוף, הונאה צפון, השיטור הימי**. במהלך החקירה, נאספו ראיות לכאורה כנגד 6 חשודים בגין הברחות דלקים, הלבנת הון וקשירת קשר לביצוע עוון. החקירה הסמויה חשפה תופעת הברחות, של מאות אלפי ליטרים של דלק, קנייתו בחו"ל ללא דיווח וללא היתר ומבלי ששולמו עליו מסים, הברחתו לארץ והפצתו. בהודעת הרשות מצויין, כי הדלק שהוברח, אסור על פי התקן לשימוש בכלי תחבורה בארץ. **בצח"מ משותף של להב-יאל"כ עם מחלקת חקירות מכס ומע"מ באר שבע**, נחקרו הבעלים של ספינת "הדיג" ואיש האחזקה. עפ"י הודעת הרשות השניים הודו שהבריחו כ-150 אלף ליטר סולר מקפריסין לישראל. הברחת טובין, במקרה זה סולר, מהווה עבירה על פקודת המכס. יתרה מזאת, על הסולר לא שולמו מסי מע"מ ובלו עבירות על חוק מע"מ וחוק הבלו על הדלק. עפ"י ההודעה, במסגרת ההברחות גרפו המבריחים רווחים הנאמדים במאות אלפי שקלים, הדלק המוברח הועבר למכליות ומשם לרוכשי הדלק אשר חלקם עבריינים מוכרים. ביום 27.10.09, עם המעבר לחקירה הגלויה נעצרו 6 חשודים במעורבות בפרשה והם הובאו להארכת מעצר בבית משפט השלום ברמלה. על שמות המעורבים בפרשה הוטל צו איסור פרסום.

מס פקס מערכת ושיווק: דרך מנחם בגין 132, מגדל עזריאלי 1
 תל אביב 67021; טל. 03-6966416 פקס. 03-6953991 masfax@bezeqint.net

מערכת העיתון תשמח לקבל פניות, הערות והארות, לגבי סוגיות ושאלות שמתעוררות בתחום המס במישור הפלילי, האזרחי, איסור הלבנת הון ונושאים אשר ברצונכם שיקבלו התייחסות / ניסוי. האמור בעיתון זה אינו מהווה יעוץ מקצועי, חוות דעת, סקירת המצב המשפטי ו/או הדין הרלבנטי. טל. 03-6966733 (למקרים דחופים: 054-4492973) פקס. 03-6966744

אין לצלם, להעתיק או להפיץ בדרך אחרת ניליון זה, או חלקים ממנו, ללא היתר בכתב ומראש מהעורכים.